

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ,
ΒΥΡΩΝΟΣ
ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΑ

ΣΥΜΜΟΡΦΟΙ
ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΣ
ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Ιερα ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ,
ΒΥΡΩΝΟΣ
ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2009

Σύμμορφοι τῆς εἰκόνοσ
τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Σύμμορφοι τῆς εἰκόνας
τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2009

Σύμμορφοι τῆς εἰκόνας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ

Κείμενα:

Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Στοιχειοθεσία, Διακόσμησις, Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως:
Ἀδελφότης Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Ἰωάννου Προδρομοῦ Καρέα

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:

Ὁ Χριστός, λεπτομέρεια ἀπό τή Δέηση.
(Θεοφάνου τοῦ Κρητός) Μονή Σταυρονικήτα.

Σειρά:

«Χριστολογικά» ἀριθμ. 22

Copyright:

Ἱερά Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Ὑμηττοῦ 47-51, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-25-5

Πρόλογος

έ μιά εποχή συγχύσεων και πλανών ή έορτή τής σαρκώσεως του Υιού του Θεού και τής κατά σάρκα γεννήσεως του Κυρίου μας Ίησού Χριστού αποκαλύπτει στον σκοτισμένο από τά πάθη, τίς ήδονές τής σαρκός και τίς μέριμνες του βίου άνθρωπο τήν υπαρξιακή του ταυτότητα και έσχατολογική προοπτική του κατά τούς αποστολικούς λόγους: Ή ζωή σας είναι κρυμμένη μαζί μέ τόν Χριστό στον Θεό. Όταν ο Χριστός, πού είναι ή άληθινή ζωή μας, φανερωθει, τότε και σεΐς θά φανερωθειτε μαζί Του δοξασμένοι στην παρουσία Του¹.

«Άγαπητοί μου, τώρα εΐμαστε παιδιά του Θεού. Τί πρόκειται νά γίνουμε στό μέλλον δέν έχει ακόμη φανερωθει. Ξέρουμε όμως πώς όταν ο Χριστός φανερωθει στην δεύτερα παρουσία Του, θά γίνουμε όμοιοι μ' αυτόν, γιατί θά Τόν δοΐμε όπως πραγματικά είναι. Όποιος λοιπόν, μ' έμπι-

1. «Η ζωή υμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ· ὅταν ὁ Χριστός φανερωθῆ, ἡ ζωή ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ» (Πρὸς Κολοσσαεῖς γ' 3-4).

στοσύνη στόν Χριστό ἔχει αὐτή τήν ἐλπίδα, προετοιμάζεται. Καθαρίζει τόν ἑαυτό του ἀπό τήν ἁμαρτία, ἔχοντας ὡς πρότυπο τήν καθαρότητα Ἐκείνου»².

Μέ τό μικρό αὐτό βοήθημα ἀποσκοποῦμε νά βοηθήσουμε τούς πιστούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας νά ἀποκτήσουν αὐτή τήν ἐπίγνωση γιά νά ζοῦν ἐν Χριστῷ, ἀναγεννημένοι ἀπό τήν χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

2. «*Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καί οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐάν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι, καί πᾶς ὁ ἔχων τήν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι*» (Α' Ἰωάννου γ' 2-3).

*«Οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους
τῆς εἰκόνοσ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
πρωτότοκον ἐν πολλοῖσ ἀδελφοῖσ»*

(Πρὸσ Ρωμαίουσ ἡ' 29).

τενίζοντες στοχαστικά πρὸσ τὸ μυστήριον τῆσ θείας οἰκονομίας, πού μᾶσ καλεῖ ἡ ἅγια Ἐκκλησία μας νά προσκυνήσουμε λατρευτικῶσ καὶ νά ἐορτάσουμε θεοπρεπῶσ, θεωροῦμε ἐπίκαιρο νά ὑπενθυμίσουμε, ὅτι οἱ πιστοὶ ὀφείλουμε νά ἐννοήσουμε πλήρωσ σ' ὄλη τὴν ἔκτασή του τὸ μυστήριον τῆσ σωτηρίας μας κατὰ τὸν ἀποστολικὸ λόγον, πού μᾶσ προτρέπει:

«Γιὰ νά μπορέσετε νά καταλάβετε μαζί μέ ὄλους τοὺσ Χριστιανοὺσ, ποιο εἶναι τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ βάθος καὶ τὸ ὕψος τοῦ μυστηρίου τῆσ σωτηρίας καὶ νά γνωρίσετε τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πού ξεπερνάει κάθε ἀνθρώπινη γνώση.» Ἐτσι θά γεμίσει ἡ ζωὴ σας μέ τὴν πλοῦσια χάρη τοῦ Θεοῦ»¹.

1. «Ἴνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖσ ἁγίοισ τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γινῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆσ γνώσεωσ ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰσ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ» (Πρὸσ Ἐφεσίουσ γ' 18-19).

Οί πιστοί ὀφείλουν νά γνωρίζουν τόν σκοπό τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κι' ὅσο θά μελετοῦν «τό μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον»² τόσο ὁ νοῦς τους θά ἐκπλήσεται καί ἡ καρδιά τους θά φλέγεται ἀπό τήν θεία ἀγάπη καί θά ἐπιθυμοῦν «σύν Χριστῶ εἶναι»³ νά ἐνωθοῦν καί νά ζήσουν μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στό χωρίο πού προτάσσεται σ' αὐτή τήν πνευματική μελέτη φανερώνει τόν σκοπό τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Μέ τό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τό δεύτερο πρόσωπο τῆς Παναγίας Τριάδος, ὁ Θεός Υἱός ἔγινε καί ἄνθρωπος, γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἡ ἀνάπλαση τοῦ ἀνθρώπινου γένους, πού φθάρηκε ἀπό τήν ἁμαρτία καί τελικῶς ὑποτάχθηκε στους νόμους τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου. Μέ τό μυστήριο τῆς σαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ δόθηκε ἡ δυνατότητα σ' ὅσους Τόν πιστέψουν καί ἐνωθοῦν μαζί Του νά γίνουν σύμμορφοι τῆς εἰκόνας Του, νά ἐπιτύχουν τόν σκοπό τῆς δημιουργίας τους, γιά νά εἶναι Αὐτός ὁ πρῶτος ἀνάμεσα σέ πολλούς ὁμοίους Του ἀδελφούς.

Θά ἐπιχειρήσουμε μέ ὁδηγό μας τούς λόγους τῆς ἁγίας Γραφῆς καί τῶν ἁγίων καί θεοφόρων Πατέρων μας νά εἰσδύσουμε στό μυστήριο πού ἀποτελεῖ τήν βάση τῆς σωτηρίας μας καί τῆς πνευματικῆς ἀπελευθερώσεώς μας ἀπό τίς συνθήκες τῆς πτώσεως, τῆς ματαιότητος, τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου.

2. Πρὸς Τιμόθεον Α' γ' 16.

3. Πρὸς Φιλιπησίους α' 23.

Γιά νά προσεγγίσουμε καί νά κατανοήσουμε τό σχέδιο τοῦ Δημιουργοῦ Θεοῦ πρέπει νά σταθοῦμε στά ἐξῆς σημεῖα:

1. Ὁ «κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ πλασθεῖς ἄνθρωπος».

Ὑμῶνα μέ τήν ἀγία Γραφή ὁ Δημιουργός Θεός δημιούργησε, ἔκτισε τόν ἄνθρωπο «κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν»⁴.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχουν ἐρμηνεύσει καί σχολιάσει μέ τήν θεόδοτη σοφία τους τόν λόγο αὐτό, πού ἀναφέρεται στήν δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου καί ἐξήγησαν μέ πλούτο θεολογικῶν ἐννοιῶν τί σημαίνει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ μέ δυνατότητα νά ὁμοιάσει σ' Αὐτόν.

Συνοπτικῶς ἀναφέρουμε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα Θεοῦ καί ἔχει τόν νοῦ, τόν λόγο καί τό πνεῦμα, ὅπως εἶναι ἡ Παναγία καί Ζωαρχική Τριάδα Πατήρ, Υἱός καί ἅγιο Πνεῦμα. Αὐτή ἡ κατά τήν ἀγία Τριάδα δημιουργία του θά τοῦ ἐπέτρεπε νά ζεῖ σέ κοινωνία μέ τόν Θεό καί Δημιουργό του.

Σέ κοινωνία μέ τόν Θεό Δημιουργό θά παρέμενε, ἐφ' ὅσον σεβόταν τό ἅγιο θέλημά Του, τηρώντας τήν ἐντολή Του.

Ὁ ἄνθρωπος ὁμως δέν διατηρήθηκε γιά πολύ χρόνο σ' αὐτή τήν κατάσταση τῆς κοινωνίας μέ τόν Δημιουργό του. Ὁ διάβολος εἰσηγήθηκε στούς Πρωτοπλάστους νά παραβοῦν τήν ἐντολή τοῦ Δημιουργοῦ τους καί τούς παραπλάνησε, ὅτι δέν θά ὑποστοῦν τίς συνέπειες πού ὁ Θεός τούς προειδοποίησε, ὅτι θά ἐπέλθουν στήν περίπτωση πού θά παρέβαιναν τήν ἐντολή Του.

4. Γενέσεως α' 27.

Ἔτσι οἱ πρωτόπλαστοι παρέβησαν τὴν ἐντολή καὶ διακόπηκε ἡ κοινωνία τους μὲ τὸν Κύριο καὶ Θεό τους. Ἔτσι ὁμως ἐπῆλθε σταδιακὰ ἐξαχρείωση τοῦ ἀνθρώπινου γένους, πού ἀπώλεσε τὴν θεόδοτη τιμὴ καὶ εὐπρέπεια. Ὁ ἄνθρωπος, ἀφοῦ ἐγκαταλήφθηκε ἀπὸ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ, προσέλαβε τὰ κτηνώδη χαρακτηριστικά τῶν ἀλόγων ζώων, ὅπως διδάσκει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ:

«Ὁ ἄνθρωπος ἐνῶ ἔχει τιμὴ καὶ ἀξία, ὡς λογικὸ δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, δέν κατενόησε αὐτό. Ἀλλὰ ἦρθε καὶ τάχθηκε στὴν θέση τῶν ἀνοήτων κτηνῶν, ἔγινε ὅμοιος μὲ αὐτὰ κατὰ τὴν ἀνοησία καὶ τὴν ζωὴ»⁵.

Μὲ τὴν παράβαση τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ξέπεσε ἀπὸ τὴν καλλίτερη, ἀνώτερη καὶ θεία ζωὴ, ἐπειδὴ δέν κατανόησε καὶ δέν ἐκτίμησε τὴν κατάσταση τῆς τιμῆς, στὴν ὁποία βρισκόταν. Ἔτσι ὁ λογικὸς ἄνθρωπος, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ὁμοιωθεῖ μὲ τὸν Θεό, ἀπέκτησε τὸν χαρακτήρα τῶν ἀλόγων ζώων καὶ θηρίων, μοιάζοντας σ' αὐτὰ μὲ τὴν συμπεριφορὰ του.

Μὲ ζωηρὲς εἰκόνες διεκτραγωδεῖ ὁ ἅγιος Πατέρας μας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος τὸν ἐμπαθῆ ἄνθρωπο καὶ διερωτᾶται πῶς νὰ χαρακτηρίσει ἄνθρωπο αὐτόν, πού ἐνεργεῖται ἀπὸ τὰ πάθη τῆς κακίας, τῆς πονηρίας καὶ κάθε ἀκαθαρσίας, πού εἶναι χαρακτηριστικά τῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀνοήτων κτηνῶν ὡς ἐξῆς:

«Ὅταν λακτίζεις σάν ὄνος καὶ πηδᾷς ὅπως ὁ ταῦρος καὶ χρεμετίζεις γιὰ τίς γυναῖκες ὅπως ὁ ἵππος καὶ εἶσαι λαίμαργος ὅπως ἡ ἀρκούδα καὶ παχαίνεις τὸ σῶμα σου σάν ἡμίονος καὶ μνησικακεῖς σάν καμήλα καὶ ἀρπάζεις ὅπως ὁ λύκος, ὀργίζεσαι ὅπως τὸ φίδι, δαγκώνεις ὅπως ὁ σκορπιός, εἶσαι

5. «Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμοῦ μὴ' (μθ') 48,13).

ὑπουλος ὅπως ἢ ἀλεποῦ, ἔχεις μέσα στήν ψυχή σου δηλητήριο ὅπως ἢ κόμπρα καί ἢ ἔχιδνα καί διεξάγεις πόλεμο κατά τῶν ἀδελφῶν σου ὅπως ὁ πονηρός ἐκεῖνος διάβολος, πῶς εἶναι δυνατόν νά σέ ὑπολογίζω μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ βλέπω νά ἔχεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους τά χαρακτηριστικά; Ἐνῶ ἀναζητῶ τήν διαφορά μεταξύ πιστοῦ καί κατηχουμένου, ὑπάρχει κίνδυνος νά μή βρῶ διαφορά μεταξύ ἀνθρώπου καί θηρίου. Τί νά σέ ὀνομάσω λοιπόν; Θηρίο; Τά θηρία ὅμως ἔχουν ἓνα ἀπό αὐτά τά ἐλαττώματα. Ἐσύ, ἀντιθέτως, ἀφοῦ τά συγκέντρωσες ὅλα μαζί, προχωρεῖς πέρα ἀπό τήν ζώωδη κατάστασι ἐκείνων. Νά σέ ἀποκαλέσω σατανᾶ; Ἀλλά ὁ σατανᾶς οὔτε κοιλιόδουλος εἶναι οὔτε ἐρωτευμένος μέ τά χρήματα. Ἀπάντησέ μου λοιπόν. Πῶς θά σέ ἀποκαλῶ ἄνθρωπο, ὅταν ἔχεις περισσότερα ἐλαττώματα ἀπό τά θηρία καί ἀπό τόν σατανᾶ;»⁶.

Ὁ ἴδιος μακάριος καί ἅγιος Πατέρας ἐπισημαίνει, ὅτι

6. «Ὅταν γάρ λακτίζης μὲν ὡσπερ ὄνος, σκιρτᾶς δὲ ὡσπερ ταῦρος, χρεμετίζης δὲ ἐπὶ γυναιξίν ὡσπερ ἵππος· καὶ γαστριμαργῆς μὲν ὡσπερ ἄρκτος, παιίνης δὲ τὴν σάρκα ὡσπερ ἡμίονος· μνησικακῆς δὲ ὡσπερ κάμηλος· καὶ ἀρπάξης μὲν ὡς λύκος, ὀργίζῃ δὲ ὡς ὄφις, πλήττης δὲ ὡς σκορπίος, ὑπουλος δὲ ἦς ὡσπερ ἀλώπηξ, ἰὸν δὲ πονηρίας διατηρῆς ὡσπερ ἀσπίς καὶ ἔχις, πολεμῆς δὲ κατὰ τῶν ἀδελφῶν ὡσπερ ὁ πονηρός δαίμων ἐκεῖνος· πῶς δυνήσομαί σε μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἀριθμεῖν, οὐχ ὁρῶν ἐν σοὶ τῆς τοιαύτης φύσεως τοὺς χαρακτῆρας; Κατηχουμένου γάρ καὶ πιστοῦ διαφορὰν ζητῶν, κινδυνεύω μὴδὲ ἀνδρὸς καὶ θηρίου εὐρεῖν διαφορὰν. Τί γάρ σε εἶπω; Θηρίον; Ἀλλὰ τὰ θηρία ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαττωμάτων κατέχεται σὺ δὲ ὁμοῦ συμφορήσας πάντα, πορῶντέρω τῆς ἐκείνων ἀλογίας ὀδεύεις. Ἀλλὰ δαίμονά σε προσεῖπω; Ἀλλὰ δαίμων οὔτε γαστρὸς δουλεῖ τυραννίδι, οὔτε χρημάτων ἐρᾷ. Ὅταν οὖν καὶ θηρίων καὶ δαιμόνων ἐλαττώματα πλείονα ἔχῃς, πῶς σε ἄνθρωπον καλέσομεν; εἰπέ μοι» (Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὑπόμνημα εἰς τό κατά Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, Ὁμιλία δ', P.G. 57, στ. 48).

αυτή ή αλλοίωση τής φύσεως του ανθρώπου, ουσιαστικῶς, του στερεῖ τήν εἴσοδό του στην βασιλεία του Θεοῦ Πατέρα καί Δημιουργοῦ:

«Ἄς μή διατηρήσει λοιπόν κανείς τήν μορφή θηρίου. Διότι, πῶς εἶναι δυνατόν ὁ ἄνθρωπος, ὅταν γίνεи θηρίο, νά διαβεῖ τήν πύλη του οὐρανοῦ, ἀφοῦ δέν ἔχει τό δικαίωμα ὁ δοῦλος νά εἰσέλθει στό σπίτι του κυρίου του; Ἀλλά γιατί μιλάω γιά θηρίο; Αὐτός ὁ ἄνθρωπος εἶναι χειρότερος ἀπό θηρίο. Διότι, ἐκεῖνα, ἄν καί εἶναι ἐκ φύσεως ἄγρια, ἐξημερώνονται πολλές φορές, ἄν τά ἐκπαιδεύσει καλῶς ὁ ἄνθρωπος. Τί θά ἀπολογηθεῖς ὁμως ἐσύ, ὁ ὁποῖος μετέβαλες τήν θηριώδη φύση τους σέ ἡμερότητα παρά τήν φύση τους, καί τήν ἰδική σου φυσική ἡμερότητα σέ ἀφύσικη θηριωδία;»⁷.

Τά σχόλια του ἁγίου Πατέρα μας περιγράφουν τήν φθορά του «κατ' εἰκόνα» στόν ἄνθρωπο καί τήν τραγική αλλοίωσή της.

7. «Μηδεῖς τοῖνυν ἐν τῇ τῶν ἀλόγων μενέτω μορφῇ. Εἰ γάρ ὁ δοῦλος εἰς τήν οἰκίαν του πατρὸς οὐκ εἰσέρχεται, ὅταν αὐτὸς καὶ θηρίον γένη, πῶς δυνήσῃ τῶν προθύρων ἐπιβῆναι ἐκεῖνων; Καὶ τί λέγω θηρίον; Θηρίου μὲν παντὸς χαλεπώτερος ὁ τοιοῦτός ἐστιν. Ἐκεῖνα μὲν γάρ, καίτοι κατὰ φύσιν ὄντα ἄγρια, ἀνθρωπίνης ἀπολαύσαντα τέχνης, πολλάκις ἡμερα γίνεται σὺ δὲ ὁ τήν ἐκεῖνων θηριωδίαν τήν κατὰ φύσιν εἰς τήν παρά φύσιν ἡμερότητα μεταβαλὼν, ποῖαν ἔξεις ἀπολογία, τήν σεαυτοῦ πρᾶότητα τήν κατὰ φύσιν εἰς τήν παρά φύσιν θηριωδίαν ἐξαγαγών;» (Ἐνθ' ἀνωτέρω στ. 49).

2. Ἰησοῦς Χριστός, ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Ἐφ' ὅσον οἱ Πρωτόπλαστοι ἄνθρωποι καὶ προπάτορές μας, ὁ Ἄδάμ καὶ ἡ Εὐά, ἐξέπεσαν τῆς τιμῆς τῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ Πατέρα τους καὶ δέν κατόρθωσαν νά παραμείνουν στήν κατάσταση τῆς θείας ζωῆς, παρέσυραν στήν πτώση καὶ στήν φθορά ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος, ὅπως διδάσκει μέ σαφήνεια ὁ ἀπόστολος Παῦλος:

«Μέ τήν παρακοή τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἔγινε ὅλη ἡ ἀνθρωπότητα ἀμαρτωλή»⁸.

Ἐρχεται ὅμως ὁ Κύριος Ἰησοῦς «ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου»⁹ νά δείξει μέ τήν σάρκωσή Του τό ἀρχέτυπο κάλλος τῆς θείας εἰκόνας καὶ νά ἀναπλάσσει τόν ἄνθρωπο δίνοντάς του τήν μορφή Του γιά νά μὴ παραμείνει δυσειδῆς ἔνεκα τῶν παθῶν:

«Ὅπως μέ τό ὄπλο τοῦ θανάτου κυριάρχησε στὸν κόσμο ἡ ἀμαρτία, ἔτσι θά κυριαρχήσει καὶ ἡ χάρις μέ τήν σωτηρία, πού ὀδηγεῖ στήν αἰώνια ζωὴ μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας»¹⁰.

Σ' αὐτὴ τήν ἀνάπλαση ἀναφέρεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφοντας πρὸς τὸν μαθητὴ του, ἀπόστολο Τίτο:

«Ὅταν ὅμως ὁ σωτήρας μας, ὁ Θεός, φανέρωσε τήν καλwsύνη του καὶ τήν ἀγάπη του στοὺς ἀνθρώπους, μᾶς ἔσωσε, ὄχι γιά τὰ καλά ἔργα πού τυχόν κάναμε ἐμεῖς, ἀλλὰ γιὰτί μᾶς σπλαγχνίσθηκε. Μᾶς ἔσωσε μέ τό βάπτισμα τῆς

8. «Διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνός ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί» (Πρὸς Ῥωμαίους ε' 19).

9. Πρὸς Κολοσσαεῖς α' 15.

10. «Ἴνα ὡσπερ ἐβασιλευσεν ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσει διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν» (Πρὸς Ῥωμαίους ε' 21).

ἀναγεννήσεως καί τῆς ἀνανεώσεως πού χαρίζει τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού τό σκόρπισε πλούσια πάνω μας διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτήρα μας, γιά νά δικαιωθοῦμε μέ τήν δική Του χάρη καί νά κληρονομήσουμε τήν αἰώνια ζωή, πού προσδοκοῦμε»¹¹.

Αὐτή τήν ἀνάπλαση ἐξυμνεῖ τό τροπάριο τῆς πρώτης ὠδῆς τοῦ πεζοῦ κανόνα τῶν Χριστουγέννων:

«Τόν ἄνθρωπο, τόν δημιουργημένο κατ' εἰκόνα Θεοῦ, πού ἐξ αἰτίας τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ ὀλοτελῶς παραδόθηκε στήν φθορά καί χάθηκε, ἀφοῦ ξέπεσε ἀπό τήν ἀνώτερη θεία ζωή τοῦ Παραδείσου, αὐτόν πάλι ἀνάπλασε ὁ σοφός Δημιουργός, πού εἶναι δοξασμένος»¹².

Ὁ πρῦτανος τῶν θεολόγων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός διδάσκει στό ἔργο του «Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως» γιά τό μυστήριο τῆς λουτροῦσεως τοῦ ἀνθρώπου ὅτι:

«Καί ἐπειδή ὁ ἐχθρός δελεάζει τόν ἄνθρωπο μέ τήν ἐλπίδα θεοποιήσεως, αὐτός δελεάζεται μέ τό πρόβλημα τῆς σάρκας καί συνάμα ἀποδεικνύεται ἡ ἀγαθότητα καί σοφία, ἡ δικαιοσύνη καί ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ· ἡ ἀγαθότητα, γιατί δέν παρέβλεψε τήν ἀσθένεια τοῦ πλάσματός του, ἀλλά, σάν ἔπεσε, τό σπλαγχνίσθηκε καί τοῦ πρόσφερε τά χέρια· ἡ δι-

11. «Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου, οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσιῶς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτήρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου» (Πρὸς Τίτον γ' 4-7).

12. «Ρεῦσαντα ἐκ παραβάσεως, Θεοῦ τὸν κατ' εἰκόνα γενόμενον, ὄλον τῆς φθορᾶς ὑπάρξαντα, κρείττονος ἐπταικότα θείας ζωῆς, αὐθις ἀναπλάττει, ὁ σοφός Δημιουργός· ὅτι δεδόξασται».

καιοσύνη, γιατί αφού ήττήθηκε ο άνθρωπος, δέν δημιουργεί άλλον για να νικήσει τόν τύραννο ούτε μέ τή βία αποσπᾶ τόν άνθρωπο από τόν θάνατο, αλλά αὐτόν πού κάποτε σκλάβωσε ο θάνατος μέ τήν ἁμαρτία, ο ἀγαθός καί δίκαιος τόν κατέστησε ξανά νικητή καί ἔσωσε μέ τόν ὅμοιο τόν ὅμοιο, πρᾶγμα πού γιά τόν άνθρωπο ἦταν ἀδύνατο· ἡ σοφία, γιατί βρῆκε γιά τό ἀδύνατο λύση πολύ ταιριαστή· ἔτσι μέ τήν εὐδοκία τοῦ Θεοῦ καί Πατέρα ο μονογενῆς Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι στόν κόλπο τοῦ Πατέρα, ο ὁμοούσιος μέ τόν Πατέρα καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, ο προαιώνιος, ο ἄναρχος, πού ἦταν στήν ἀρχή καί πρὸς τόν Θεό καί Πατέρα καί ἦταν καί Θεός, αὐτός πού ὑπάρχει σέ μορφή Θεοῦ, αφού ἔκλινε τούς οὐρανούς κατέρχεται, μέ ἄλλα λόγια αφού ταπείνωσε ἀταπείνωτα τό ἀταπείνωτο ὕψος του μέ ἄφραστη καί ἀκατάληπτη συγκατάβαση (γιατί αὐτό σημαίνει ἡ κάθοδος) πηγαίνει μαζί μέ τούς δούλους του καί ἐνῶ εἶναι τέλειος Θεός γίνεται τέλειος ἄνθρωπος καί πραγματοποιεῖ τό πιό καινούργιο ἀπό ὅλα τά καινούργια, τό μόνο καινούργιο ὑπὸ τόν ἥλιο, μέ τό ὁποῖο ἐμφανίζεται ἡ ἀπειρη δύναμη τοῦ Θεοῦ. Τί ἄλλο πιό μεγάλο ὑπάρχει ἀπό τό να γίνει ο Θεός ἄνθρωπος;»¹³ (Ἐκδόσεις Π. Πουρναρά. Θεσσαλονίκη 1976 σελ. 210).

13. «Ἐπειδὴ θεότητος ἐλπίδι ὁ ἐχθρὸς δελεάζει τὸν ἄνθρωπον, σαρκὸς προβλήματι δελεάζεται καὶ δείκνυται ἅμα τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ σοφόν, τὸ δίκαιόν τε καὶ τὸ δυνατὸν τοῦ Θεοῦ· τὸ μὲν ἀγαθόν, ὅτι οὐ παρεῖδε τοῦ οἰκείου πλάσματος τὴν ἀσθένειαν, ἀλλ' ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῷ πεσόντι καὶ χεῖρα ὤρεξε· τὸ δίκαιον, ὅτι ἀνθρώπου ἠττηθέντος οὐχ ἕτερον ποιεῖ νικῆσαι τὸν τύραννον οὐδὲ βίᾳ ἐξαρπάξει τοῦ θανάτου τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὃν πάλαι διὰ τῆς ἁμαρτίας καταδουλοῦται ὁ θάνατος, τοῦτον ὁ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος νικητὴν πάλιν πεποίηκε καὶ τῷ ὁμοίῳ τὸν ὅμοιον ἀνεσώσατο, ὅπερ ἄπορον ἦν· τὸ δὲ σοφόν, ὅτι εὗρε τοῦ ἀπόρου λύσιν εὐπρε-

Καί ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής μέ τόν ἴδιο τρόπο σχολιάζει τό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ:

«Ὁ Κύριος εἶναι κατά φύση σοφός καί δίκαιος καί δυνατός. Ἐπρεπε λοιπόν, πράγματι ἔπρεπε, ὡς σοφός νά μήν ἀγνοήσει τόν τρόπο τῆς θεραπείας τοῦ ἀνθρώπου· ὡς δίκαιος, νά μήν κάνει τυραννική τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου πού εἶχε καταληφθεῖ ἀπό τήν ἁμαρτία μέ τήν προαίρεσή του· καί ὡς παντοδύναμος, νά μή φανεῖ ἀδύναμος νά ἐκπληρώσει τήν θεραπεία»¹⁴ (Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν Μεταφρασμένη, Θεσσαλονίκη, Τό περιβόλι τῆς Παναγίας, τ.β' σελ. 217).

Τά ἴδια ὁμολογοῦνται καί στό τροπάριο τοῦ πεζοῦ κανόνα τῆς τρίτης ὠδῆς τῶν Χριστουγέννων:

«Ὁ προπάτορας Ἀδάμ, πού πλάσθηκε ἀπό τό χῶμα τῆς γῆς καί μέ τήν δημιουργική πνοή τοῦ ἁγίου Πνεύματος

πεστάτην· εὐδοκία γάρ τοῦ Θεοῦ καί Πατρὸς ὁ μονογενὴς Υἱὸς καί Λόγος τοῦ Θεοῦ καί Θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ὁ ὁμοούσιος τῷ πατρὶ καί τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὁ προαιώνιος, ὁ ἄναρχος, ὁ ἐν ἀρχῇ ὢν καί πρὸς τὸν Θεὸν καί πατέρα ὢν καί Θεὸς ὢν, ὁ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων κλίνας οὐρανοὺς κατέρχεται, τουτέστιν τὸ ἀταπεινῶτον αὐτοῦ ὕψος ἀταπεινῶτως ταπεινῶσας συγκαταβαίνει τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις συγκατάβασιν ἄφραστόν τε καί ἀκατάληπτον (τοῦτο γὰρ δηλοῖ ἡ κατάβασις) καί Θεὸς ὢν τέλειος ἀνθρώπος τέλειος γίνεται καί ἐπιτελεῖται τὸ πάντων καινῶν καινότεατον, τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον, δι' οὗ ἡ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζεται δύναμις. Τί γὰρ μείζον τοῦ γενέσθαι τὸν Θεὸν ἀνθρώπον;» (Μέρος Γ' κεφάλαιον με' «Περὶ τῆς θείας οἰκονομίας καί περὶ τῆς δι' ἡμᾶς κηδεμονίας καί τῆς ἡμῶν σωτηρίας»).

14. «Ἐδει ὡς ἀληθῶς, ἔδει, σοφὸν καί δίκαιον καί δυνατὸν ὄντα κατὰ φύσιν τὸν Κύριον, ὡς μὲν σοφόν, μὴ ἀγνοῆσαι τὸν τρόπον τῆς ἰατρείας· ὡς δίκαιον δέ, μὴ τυραννικὴν ποιήσασθαι τοῦ κατειλημμένου κατὰ γνώμην ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπου τὴν σωτηρίαν· ὡς δὲ πάντα δυνάμενος, μὴ ἀτονῆσαι πρὸς τὴν τῆς ἰατρείας ἐκπλήρωσιν» (Κεφάλαιον μ' (40) τῆς στ' (6ης) ἑκατοντάδος τῶν Θεολογικῶν).

ἔλαβε τὴν ἀνώτερη ψυχὴ, ὕστερα κατὰπεσε στὴν φθορὰ καὶ στὸν θάνατο ἀπὸ τὴν ἀπάτη τῆς γυναίκα τοῦ Εὐᾶ· βλέποντας τώρα τὸν Χριστὸ νὰ γεννιέται ἀπὸ γυναίκα, ἀναφωνεῖ· Κύριε, σὺ, πού γιὰ τὴν σωτηρία μου ἔγινες ἄνθρωπος ὁμοιος μ' ἐμένα, εἶσαι ἅγιος»¹⁵.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος διδάσκει, ὅτι ἡ σάρκωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ δεύτερος τρόπος κοινωνίας Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, πού εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερος τοῦ πρώτου, αὐτοῦ τῆς κατ' εἰκόνα Θεοῦ δημιουργίας του, στὸν λόγο του «Εἰς τὰ Θεοφάνεια εἴτουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος» ὡς ἐξῆς:

«Ἐλαβα τὴν θεία εἰκόνα καὶ δέν τὴν φύλαξα. Παίρνει τὴν σάρκα μου, καὶ γιὰ νὰ διατηρήσει τὴν εἰκόνα, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ κάνει ἀθάνατη τὴν σάρκα.» Ἐρχεται (ὁ Υἱός) σέ δεύτερη συνάφεια πολὺ πῖο παράδοξη ἀπὸ τὴν πρώτη, καθόσον, τότε μὲν ἔδωσε τὸ καλύτερο, τώρα δέ παίρνει τὸ χειρότερο. Αὐτὸ εἶναι ἀκόμη πῖο ταιριαστό στὸν Θεό, αὐτὸ εἶναι, γιὰ ὄσους διαθέτουν κρίση, ἀκόμη πῖο ὑψηλό»¹⁶.

Πιά τὸ μυστήριό τῆς σαρκώσεως καὶ τῆς προσλήψεως ἀπὸ τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, ἀναφέρουμε καὶ τὰ σχόλια τοῦ σοφωτάτου Ἰωάννου Ζωναρᾶ, πού ἐρμηνεύει τὸ πρῶτο τροπάριο τῆς πέμπτης ὁδῆς τοῦ ἀναστάσιμου κανόνα τοῦ πλάγιου πρώτου ἤχου:

15. «Ὁ τῆς ἐπιπνοίας, μετασχὼν τῆς ἀμείνω Ἀδάμ χοϊκός, καὶ πρὸς φθορὰν κατολισθήσας, γυναικεῖα ἀπάτη, Χριστὸν γυναικὸς βοᾷ ἐξορῶν· Ὁ δι' ἐμὲ κατ' ἐμὲ γεγονώς, ἅγιος εἶ, Κύριε».

16. «Μετέλαβον τῆς εἰκόνας καὶ οὐκ ἐφύλαξα· μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καὶ τὴν εἰκόνα σώσει καὶ τὴν σάρκα ἀθανατίσει. Δευτέραν κοινωνεῖ (ὁ Υἱός) κοινωνίαν, πολὺ τῆς προτέρας παραδοξότεραν· ὅσῳ τότε μὲν τοῦ κρείττονος μετέδωκε, (εἰς τὸν Ἀδάμ) νῦν δὲ μεταλαμβάνει τοῦ χειρόνος. Τοῦτο τοῦ προτέρου θεοειδέστερον· τοῦτο τοῖς νοῦν ἔχουσιν ὑψηλότερον» (P.G. 36, στ. 325).

«Ὁ τῆς δόξης Κύριος ἐν ἀδοξίας μορφῇ ἐπὶ τοῦ ξύλου ἠτιμωμένος ἐκουσίως κρέματαί τὴν θεϊαν δόξαν ἀφράστως προμηθεύμενος», γράφοντας τὰ ἐξῆς:

«Ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γιὰ τόν Χριστό, ὅτι “ἄδειασε τόν ἑαυτό του, ἀρνήθηκε γιὰ λίγο τὴν θεϊκὴ δόξα Του ἀφοῦ ἔλαβε τὴν μορφὴ τοῦ δούλου” τί λοιπόν ἀδοξότερο ἀπὸ τόν δούλο; Καί ὅπως ἀκριβῶς ἐάν ὁ βασιλιάς φορέσει εὐτελές ἔνδυμα, δηλαδή κουρέλι, καλύπτοντας τὴν πορφυρὴ βασιλικὴ στολή του θεωρεῖται ἀδοξία, δηλαδή στέρηση δόξας, κατὰ τόν ἴδιο τρόπο καί ἡ σάρκα γιὰ τόν Κύριο ἔφερε ἀδοξία (στέρηση δόξας), ὅπως φαινόταν· ἦταν ἀτιμασμένος δέ, ἐπειδὴ κρεμάσθηκε στό ξύλο τοῦ θανάτου (τοῦ σταυροῦ) πού κατὰ τούς παλαιούς νόμους (ὅποιοι σταυρωνόταν) ἐθεωρεῖτο καί ἄτιμος καί καταραμένος, ὁ ὅποιος γιὰ μεγαλύτερη ὕβρη καί χλεύη κρεμάσθηκε ἀνάμεσα σέ δύο κακούργους· ὅλα τὰ ὑπέφερε μέ τὴν θέλησή του καί ἀφοῦ ἦρθε στόν κόσμον νά σταυρωθεῖ ὄχι κατόπιν ἐντολῆς, ὅπως φρονοῦν οἱ ὀπαδοί τοῦ αἰρετικοῦ Ἀρείου, ἀλλά ἐργαζόμενος καί ἐπιδιώκοντας τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καί τιμώντας τὴν ἀτιμασθεῖσα ἀνθρώπινη φύση κατ’ ἀνεκφραστο τρόπο· ποιός μπορεῖ νά ἐξηγήσει τόν τρόπο τοῦ μυστηρίου;»¹⁷.

17. «Ὡς φησὶ Παῦλος περὶ Χριστοῦ “ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών” (Πρὸς Φιλιππησίους β’ 7) τί γοῦν ἀδοξότερον δούλου; Καὶ ὡσπερ εἰ ράκει εὐτελεῖ περιβάλλοιτο βασιλεὺς τὴν πορφύραν καλύπτων, ἀδοξία ἐστίν, οὕτω καὶ τῷ Κυρίῳ ἡ σὰρξ εἰς ἀδοξίαν ἦν κατὰ τὸ φαινόμενον· ἠτιμωμένος δὲ ὅτι ἐπὶ τοῦ ξύλου θανάτου τοῖς πάλαι οὐ μόνον ἄτιμος ἀλλὰ καὶ ἐπικατάρατος· ὃς διὰ πλείονα ὕβριν μέσον δύο ληστῶν ἐκρεμάσθη· πάντα δὲ ἔπασχε ἐκουσίως, καὶ οὐ προστάγματι εἰκων κατὰ τοὺς Ἀρειανόφρονας, ἀλλὰ τὴν τῶν βροτῶν σωτηρίαν πραγματευόμενος καὶ τιμῶν τὴν ἀτιμασθεῖσαν φύσιν τιμὴν θεϊαν ἀνεκφράστως· τίς γὰρ εἰπεῖν δύνα-

Ὁ ἴδιος σοφός ἄνδρας σχολιάζει τὰ τῆς ταπεινώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μέ τήν σάρκωσή Του στήν ἐρμηνεία τοῦ πρώτου τροπάριου τῆς τετάρτης ὠδῆς τοῦ ἀναστασίμου κανόνα τοῦ πλαγίου τετάρτου ἤχου:

«Σὺ δυσμενῆ ὄντα με λίαν ἠγάπησας σὺ κενώσει ξένη καταβέβηκας ἐπὶ τῆς γῆς εὐσπλαχνε Σωτήρ, τῆς ἐσχατιᾶς μου τὴν ὕβριν μὴ ἀνηνάμενος καὶ μείνας ἐν τῷ ὕψει τῆς ἀφράστου σου δόξης τὸν πρὶν ἠτιμωμένον ἐδόξασας» ὡς ἐξῆς:

«Τὸ ὄνομα τῆς κενώσεως ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέει γιὰ τὸν Χριστό, ὅτι “ἐκένωσε τὸν ἑαυτό του ἀφοῦ ἔλαβε τὴν μορφή τοῦ δούλου”, ὀνομάζοντας κένωση τὴν ταπείνωση καὶ τὴν συγκατάβαση· ἀποκάλεσε δέ τὴν ταπείνωση ξένη ὁ μελωδός, ἐπειδὴ ὅταν ἕνας βασιλιάς ταπεινώνεται καὶ λαμβάνει τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφή τοῦ δούλου γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ὑπηκόων του, κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ χρόνου πού ἰδιοτευεὶ δέν μετέχει στὰ βασιλικά σχήματα καὶ φεύγει ἀπὸ τὰ βασιλικά ἀνάκτορα· ὁ Χριστός ὅμως καὶ τὴν δική μας ἐνδύθηκε μορφή καὶ ζοῦσε στήν γῆ αὐτή, πού ὁ μελωδός ὀνόμασε ἐσχατιᾶ, ἐπειδὴ ὁ οὐρανός θεωρεῖται (κατὰ τὴν ἀντίληψη τῆς ἐποχῆς τοῦ σχολιαστοῦ) ἡ ἀρχὴ τοῦ κόσμου, καὶ οὔτε ὅτι εἶναι Υἱός καὶ βασιλιάς ἀπέβαλε οὔτε ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς ἔφυγε. Αὐτὰ ἀναφέρονται στήν ἀνθρώπινη φύση, διότι δέν εἶναι ξένα στήν θεότητα, ἐπειδὴ ὁ Θεός εἶναι πανταχοῦ παρών, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ βρισκόταν στό ὕψος τῆς ἀφατης δόξας δέν παραιτήθηκε νά ἔρθει στὸν ἔσχατο καὶ ἄτιμο αὐτό τόπο (δηλαδή στήν γῆ)· οὔτε ἀρνήθηκε νά συγκαταβεῖ καὶ νά ἀνεχθεῖ τὴν αὐθάδεια, ἀλαζονεία καὶ προπέ-

ταὶ τοῦ μυστηρίου τὸν τρόπον;» (Ἀγιορείτικον Περιοδικόν ΑΘΩΣ, Ἑρμηνεία τῶν Ἀναστασίμων Κανόνων Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐν Ἀθήναις 1920 σελ. 145).

τεια τοῦ ἔσχατου τούτου δημιουργήματος. Ὁ ἄνθρωπος πλάσθηκε ἀπ' Αὐτόν καί ζοῦσε σέ κατάσταση τιμῆς ἐντός τοῦ παραδείσου· ἔνεκα τῆς ἁμαρτίας πετάχθηκε σ' αὐτή τήν ἄκρη πού ἦταν γι' αὐτόν προσβολή· καί γι' αὐτό τό λόγο ἀφοῦ πετάχθηκε, ἐπειδή ξέπεσε ἀπό τήν ζωή τοῦ Παραδείσου καί τήν τιμή, ὁ ἐλεήμων Θεός, τόν ἀνακάλεσες καί τόν δόξασες ἀνεβάζοντάς τον στό ὕψος τῆς ἄφραστης δόξας Σου, αὐτόν πού προηγουμένως ἦταν ἀτιμασμένος»¹⁸.

Γιά τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ διδάσκει στόν με' (45ο) λόγο του ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος «*Εἰς τό Ἅγιον Πάσχα*» τά ἐξῆς, πού ἀναφέρονται σ' αὐτή ἀκριβῶς τήν διδασκαλία, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός μέ τήν σάρκωσή Του «*ἐπὶ τήν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ*»:

«Αὐτός ὁ ἴδιος Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπεριόριστος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἀρχή ἐκ τῆς ἀρχῆς, τό φῶς ἐκ τοῦ φωτός, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καί τῆς ἀθανασίας, τό

18. «*Τὸ δὲ τῆς κενώσεως ὄνομα ὁ Ἀπόστολος φησὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ "ἐαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών" (Πρὸς Φιλιππησίους β' 7). Κένωσιν τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν συγκατάβασιν ὀνομάζων· ξένην δὲ εἶπεν ὁ μελωδός, ὅτι βασιλεὺς ταπεινούμενος καὶ ἰδιώτου σχῆμα λαμβάνων διὰ σωτηρίαν τῶν ὑπηκόων, ἐν ὧσιν ἰδιοτεύει, τῶν βασιλικῶν οὐ μετέχει σχημάτων καὶ τῶν βασιλείων ἐξίσταται, ὁ δὲ Χριστὸς καὶ τὴν ἡμετέραν ὑπέδου μορφὴν καὶ διέτριβεν ἐν τῇ γῆ· ταῦτα γὰρ ἐσχατιὰν εἶπεν ὁ μελωδός, ὡς τελείαν οὖσαν τοῦ κόσμου ἀρχὴν γὰρ ὁ οὐρανός, καὶ οὔτε τὸ εἶναι Υἱὸς Θεοῦ καὶ βασιλεὺς ἀπεβάλλετο οὔτε τῶν οὐρανῶν ἐξέστη τοῦτο δὲ πρὸς τὴν ἀνθρωπιαν φύσιν, πρὸς δὲ τὴν Θεότητα οὐ ξένην, πανταχοῦ γὰρ ἐστὶν ὁ Θεός, ὃς ἂν ἐν ὕψει δόξης ἀφάτου εἰς τὸν ἔσχατον καὶ ἄτιμον τόπον τοῦτον γενέσθαι οὐ παρητήσατο, οὐδ' ἀπηνήγατο συγκαταβῆναι εἰς τὴν τῆς ἐσχατιᾶς ὕβριν. Ἐπλάσθη μὲν γὰρ παρ' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐντίμως ἐν τῷ παραδείσῳ διῆγεν· ἀπερρίφη δὲ ἐξ ἁμαρτίας εἰς τὴν ἐσχατιάν, ὅπερ ὕβρις αὐτῷ ἦν· καὶ αὐτόθι ἀπορριφεὶς τῆς ἐν Παραδείσῳ διαγωγῆς καὶ τῆς τιμῆς ἐκπεσὼν ὁ ἐλεήμων Θεὸς ἀνεκαλέσατο, ἐν τῷ ὕψει τῆς ἀφράστου σου δόξης τὸν πρὶν ἠτιμωμένον ἐδόξασας*» (Ἔνθ' ἀνωτέρω σελ. 216).

ἀποτύπωμα τοῦ πρότυπου κάλλους, ἡ ἀκίνητη σφραγίδα, ἡ ἀμετάβλητη εἰκόνα, ὁ Λόγος τοῦ Πατέρα, ἔρχεται στήν δική του εἰκόνα καί ἐνδύεται τό ἀνθρώπινο σῶμα γιά χάρη τοῦ ἀνθρώπου καί συνδέεται μέ νοερά ψυχή γιά χάρη τῆς δικῆς μου ψυχῆς, καθαρίζοντας τό ὅμοιο μέ τό ὅμοιο, καί γίνεται ἄνθρωπος σέ ὅλα, ἐκτός τῆς ἀμαρτίας... Ἐκεῖνος, πού ὑπάρχει, γίνεται (ἄνθρωπος)· καί ὁ ἄκτιστος (ὁ μή δημιουργηθείς) κτίζεται (δημιουργεῖται)... καί ἐκεῖνος, πού χορηγεῖ τόν πλοῦτο, γίνεται πτωχός· προσλαμβάνει τήν πτωχεία τοῦ (ἀνθρώπινου) σώματός μου, γιά νά λάβω ἐγώ τόν πλοῦτο τῆς θεότητάς του. Καί αὐτός, πού εἶναι πλήρης (ἀπό τά ἀγαθά τῆς θείας φύσεως), ἀποβάλλει τό θεῖο μεγαλεῖο του· διότι ἀποξενώνεται γιά λίγο ἀπό τήν δόξα του, γιά νά πάρω ἐγώ μέρος ἀπό τόν δικό του πλοῦτο (τῶν θείων ἀγαθῶν). Ποῖος εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς θείας ἀγαθότητας; Ποιό εἶναι τό μυστήριον τοῦτο, πού ἐνδιαφέρει ἐμένα; Ἔλαβα τήν εἰκόνα (τοῦ Θεοῦ) καί δέν τήν φύλαξα· παίρνει τήν δική μου σάρκα, γιά νά σώσει τήν εἰκόνα καί καταστήσει τήν σάρκα (τήν ἀνθρώπινη φύση) ἀθάνατη»¹⁹.

19. «Αὐτός ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος, ὁ προαιώνιος, ὁ ἀόρατος, ὁ ἀπερίληπτος, ὁ ἀσώματος, ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀρχή, τὸ ἐκ τοῦ φωτός φῶς, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καί τῆς ἀθανασίας, τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ ἀρχετύπου κάλλους, ἡ μή κινουμένη σφραγίς, ἡ ἀπαράλλακτος εἰκών, ὁ τοῦ Πατρὸς λόγος ἐπὶ τὴν ἰδίαν εἰκόνα χωρεῖ καί σάρκα φορεῖ διὰ τὴν σάρκα καί ψυχὴ νοερὰ διὰ τὴν ἐμὴν ψυχὴν μίγνυται, τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀνακαθαίρων καί πάντα γίνεται, πλὴν τῆς ἀμαρτίας, ἄνθρωπος... Ὁ ὢν, γίνεται· καί ὁ ἄκτιστος, κτίζεται... καί ὁ πλουτίζων, πτωχεύει· πτωχεύει γὰρ τὴν ἐμὴν σάρκα, ἵν' ἐγὼ πλουτήσω τὴν αὐτοῦ θεότητα. Καί ὁ πλήρης κενοῦται· κενοῦται γὰρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρόν, ἵν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως. Τίς ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητος; Τί τὸ περὶ ἐμὲ τοῦτο μυστήριον; Μετέλαβον τῆς εἰκόνας, καί οὐκ ἐφύλαξα μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καί τὴν εἰκόνα σώσῃ καί τὴν σάρκα ἀθανάτισῃ» (P.G. 36 στ. 633-636).

Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ «ὄς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ»²⁰.

3. Οἱ πιστοὶ σύμμορφοι τῆς εἰκόνας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ

Ἐφ' ὅσον μέ τό φιλόανθρωπο μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πραγματοποιήθηκε ἡ κάθαρση τῆς ἀνθρώπινης φύσεως ἀπό τὴν ἁμαρτία, δόθηκε ἡ δυνατότητα σέ κάθε ἓνα ἄνθρωπο ξεχωριστά νά καθαρῶσθαι, νά ἀναπλασθῆ καὶ νά ἀναγεννηθῆ «κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν»²¹.

Ὁ Κύριος κατέστησε γνωστές τίς προϋποθέσεις αὐτῆς τῆς ἀναπλάσεως μέ τίς ὁποῖες οἱ πιστοὶ γίνονται σύμμορφοι τῆς εἰκόνας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

α'. Ὅταν συμμετέχουν στά ἱερά μυστήρια τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας

ι) Μέ τό ἅγιο Βάπτισμα οἱ πιστοὶ ἀναγεννῶνται, ὅπως δίδαξε ὁ Κύριος στήν συνομιλία Του μέ τόν νυχτερινό μαθητή καὶ ἐπισκέπτη Του Νικόδημο: «δεῖ γάρ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος»²², ἐννοώντας τὴν ἀναγέννηση πού συντελεῖται ἀπό τό ἅγιο Πνεῦμα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος βαπτίζεται στό ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος κατὰ τὴν ἐντολή Του:

20. Πρὸς Ἑβραίους α' 3.

21. Πρὸς Κολοσσαεῖς γ' 10.

22. Ἰωάννου γ' 5.

«Πηγαίνετε λοιπόν και κάνετε μαθητές μου όλα τα έθνη, βαπτίζοντάς τους στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος»²³.

Όταν ο πιστός βαπτίζεται, απεκδύεται την παλαιωθεισα και φθαρεϊσα φύση του από την άμαρτία και ένδύεται την νέα φύση του που δημιουργήθηκε και του χαρίσθηκε από τον Ίησου Χριστό.

Γι' αυτό ο απόστολος Παύλος διακηρύσσει:

«Όσοι γάρ εις Χριστόν έβαπτίσθητε, Χριστόν ένεδύσασθε»²⁴.

Ο ίδιος Απόστολος γνωρίζοντας την δύναμη του μυστηρίου προτρέπει τους πιστούς:

«Άλλ' ένδύσασθε τόν Κύριον Ίησοϋν Χριστόν»²⁵.

Ή μήπως λησμονείτε πώς τό βάπτισμα στο όνομα του Χριστού σημαίνει συμμετοχή στον θάνατό του; Πραγματικά, τό βάπτισμά μας σημαίνει πώς συμμετέχουμε στον θάνατο και στην ταφή του Χριστού. Κι όπως ο Πατέρας Θεός μέ την δύναμή του ανάστησε τόν Χριστό από τους νεκρούς, τό ίδιο κι έμεις μπορούμε νά ζήσουμε μία νέα ζωή. Όπως, δηλαδή, ένταχθήκαμε οργανικά στο σώμα του Χριστού μέ μία πράξη που συμβολίζει συμμετοχή στον θάνατό του, έτσι θά συμμετάσχουμε πραγματικά και στην ανάστασή του. Ξέρουμε άλλωστε μέ βεβαιότητα τουτο: Ο παλιός άμαρτωλός έαυτός μας πέθανε στον σταυρό μαζί μέ τόν Χριστό. Έτσι, έπαψε νά ζεί ο άμαρτωλός άνθρωπος και δέν είμαστε πιά υπόδουλοι στον

23. «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτους εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» (Ματθαίου κη' 19).

24. Προς Γαλάτας γ' 27.

25. Προς Ρωμαίους ιγ' 14.

ζυγό τῆς ἀμαρτίας. Γιατί σ' ἓναν πού πέθανε, ἡ ἀμαρτία δέν ἔχει πιά καμία ἐξουσία. Ἄν, λοιπόν, πεθάναμε μαζί μέ τόν Χριστό, εἴμαστε βέβαιοι πώς θά ζήσουμε μαζί του. Ξέρουμε ἄλλωστε καλά πώς ὁ ἀναστημένος Χριστός δέν εἶναι πιά ὑπόδουλος στό θάνατο, γιατί ὁ θάνατος δέν τόν ἐξουσιάζει πιά. Πέθανε γιά νά νεκρώσει μία γιά πάντα τήν ἀμαρτία μέ τό σταυρικό του θάνατο, κι ἡ τωρινή του ζωή εἶναι ζωή κοντά στόν Θεό. Ἔτσι νά σκέφτεστε κι ἐσεῖς γιά τόν ἑαυτό σας: Ἐχετε πεθάνει γιά τήν ἀμαρτία, κι ἡ ζωή σας εἶναι πιά κοντά στόν Θεό χάρη στήν ἔνωσή σας μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό τόν Κύριό μας»²⁶.

Μέ τά ἅγια Μυστήρια ὁ πιστός ἀγιάζεται καί ἀγιαζόμενος ἀποβάλλει τήν δυσμορφία τῆς ὑπάρξεώς του, πού τήν προκαλοῦν τά πάθη τῆς ἀμαρτίας καί προσκτᾶται τό θεοειδές κάλλος τοῦ θεανθρώπου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος περιγράφοντας τήν ἐσχατολογική ἐλπίδα καί προσδοκία τοῦ πιστοῦ:

«Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος προέρχεται ἀπό τή γῆ καί εἶναι χωματένιος, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος, προέρχεται

26. «Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστόν Ἰησοῦν, εἰς τόν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τόν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστός ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καί ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. εἰ γάρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλά καί τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιός ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἀμαρτίᾳ· ὁ γάρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καί συζήσομεν αὐτῷ, εἰδότες ὅτι Χριστός ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεῖ. ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἀμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. οὕτω καί ἡμεῖς λογιζέσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἀμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Πρὸς Ῥωμαίους στ' 3-11).

ἀπό τόν οὐρανό. Ὅπως εἶναι ὁ Ἀδάμ, πού εἶναι χωματένιος, ἔτσι εἶναι καί ὅσοι ἀνήκουν στόν παλιό κόσμο· κι ὅ,τι λογῆς εἶναι ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος, ὁ Χριστός, τέτοιας λογῆς εἶναι ὅσοι περιμένουν τόν οὐράνιο κόσμο. Κι ὅπως τώρα εἴμαστε ὅμοιοι μέ τόν ἄνθρωπο πού πλάσθηκε ἀπό γῆ, ἀργότερα θά μοιάσουμε μ' ἐκεῖνον πού ἦρθε ἀπό τόν οὐρανό»²⁷.

Ὁ ἅγιος Πατέρας μας Γρηγόριος Νύσσης, ἐρμηνεύοντας τήν Κυριακή Προσευχή, στόν πρῶτο λόγο του περιγράφει τά χαρακτηριστικά ἐκείνων πού ἔγιναν σύμμορφοι τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, βοηθώντας τούς πιστούς νά κατανοήσουν τήν τιμή πού ἔλαβαν καί τήν εὐθύνη πού ἔχουν.

«Ὅταν προσευχόσαστε, νά λέγετε· Πατέρα μας οὐράνιε

.....

Τί ψυχή πρέπει νά ἔχει αὐτός πού θά προφέρει τήν λέξη αὐτή! Πόση παρρησία! Ποιά συνείδηση, ὥστε ἀφοῦ κατανοήσει τόν Θεό, ὅσο βέβαια εἶναι αὐτό δυνατό, μέ τό νά χειραγωγεῖται γιά τήν κατανόηση τῆς ἀπερίγραπτης δόξας ἀπό τίς προσωνυμίες πού ἀποδίδονται σ' Αὐτόν; Καί ἀφοῦ μάθει ὅτι ὁ Θεός εἶναι αὐτό πού εἶναι, δηλαδή ἀγαθότητα, ἀγιασμός, ἀγαλλίαση, δύναμη, δόξα, καθαρότητα, αἰωνιότητα, ἔχοντας πάντοτε τά ἴδια καί ὅμοια. Καί ὅσα ἄλλα παρόμοια ἔχει ἀντιληφθεῖ ὁ ἄνθρωπος γύρω ἀπό τήν θεία φύση, τόσο μέ τήν βοήθεια τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅσο καί μέ τήν βοήθεια τῶν δικῶν του συλλογισμῶν. Ἀφοῦ τά κατανοήσει καλά ὅλα αὐτά θά τολμήσει ἔπειτα νά προφέρει αὐτή τήν λέξη καί νά ἀποκαλέσει Αὐτόν Πατέρα του; Εἶναι φανερό πώς, ἂν ἔχει ἔστω καί

27. «Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καί οἱ χοϊκοί, καί οἶος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καί οἱ ἐπουράνιοι. καί καθὼς ἐφορέσαμεν τήν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσαμεν καί τήν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανό» (Πρός Κορινθίους Α' ιε' 47-49).

λίγο μυαλό, δέ θά τολμήσει νά ἐκφέρει πρὸς τόν Θεό αὐτή τήν λέξη καί νά πει: Πατέρα, ὅταν δέν βλέπει στόν ἑαυτό του τά ἴδια γνωρίσματα. Ἐπειδή ὁ Θεός, πού εἶναι ἀγαθός κατά τήν οὐσία, δέν μπορεῖ ἀπό τήν φύση του νά γίνει πατέρας τῆς πονηρῆς πράξεως, οὔτε μπορεῖ ὁ ἅγιος νά γίνει πατέρας τοῦ βρωμεροῦ στήν ζωή, καί τοῦ εὐμετάβολου ὁ ἀναλλοίωτος, οὔτε νά γίνει πατέρας καί τοῦ νεκροῦ ἀπό τήν ἁμαρτία ὁ πατέρας τῆς ζωῆς, καί ὁ καθαρὸς κι ἀμόλυντος νά γίνει πατέρας ἐκείνων πού ἀσχημονοῦν μέσα στό πάθη τῆς ἀτιμίας, οὔτε τοῦ πλεονέκτη ὁ εὐεργετικός. Καί γενικά Ἐκεῖνος πού ὑπάρχει καί γίνεται θεατὸς μέσα σέ κάθε ἀγαθό, δέν μπορεῖ νά εἶναι πατέρας ἐκείνων πού βρίσκονται μέσα σ' ἓνα ὁποιοδήποτε κακό.

Γιατί ὅποιος παρακολουθεῖ τόν ἑαυτό του, ἂν συμβεῖ νά διαπιστώσει πὼς ἔχει ἀκόμη ἀνάγκη καθαρμοῦ κι ἀναγνωρίσει πονηρὴ τήν συνείδησή του, γεμάτη ἀπό κηλίδες καί πληγές πονηρίας, καί κατατάσσει τόν ἑαυτό του μεταξὺ τῶν οἰκείων τοῦ Θεοῦ, πρὶν ἀκόμη καθαρισθεῖ ἀπό τά τόσα καί τέτοια κακά, καί λέει: Πατέρα, ὁ ἄδικος στόν δίκαιο, ὁ ἀκάθαρτος στόν καθαρὸ, τά λόγια αὐτά θά εἶναι ἀπροκάλυπτη ὕβρις καί προσβολή, ἂν βέβαια ἔχει ἀποκαλέσει τόν Θεό πατέρα τῆς δικῆς του πονηρίας. Καί τοῦτο γιατί ἡ ὀνομασία τοῦ πατέρα ὑποδηλώνει τήν καταγωγή τοῦ γεννημένου ἀπὸ ἐκεῖνον. Συνεπῶς ὁ πονηρὸς κατὰ τήν συνείδηση, ἂν λέει πατέρα του τόν Θεό, δέν κάνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τό νά κατηγορεῖ τόν Θεό, ὡς αἴτιο κι ἀρρηγὸ τῶν δικῶν του κακῶν. Ἀλλὰ δέν ὑπάρχει καμιά σχέση ἀνάμεσα στό φῶς καί στό σκοτάδι, λέει ὁ Ἀπόστολος (Πρὸς Κορινθίους Β' στ', 14). Ἀντίθετα μάλιστα. Τό φῶς βρίσκεται κοντά πρὸς τό φῶς, τό δίκαιο πρὸς τό δίκαιο, τό καλό πρὸς τό καλό καί τό ἄφθαρτο πρὸς τό ἄφθαρτο. Ἀλλὰ καί τά ἀντίθετα πρὸς αὐτά συγγενεύουν ὅπωςδήποτε πρὸς τά ὁμοιά τους. Ἐπειδή δέν εἶναι δυνατό, τό καλό δένδρο νά

παράγει καρπούς πονηρούς. Λοιπόν, ἂν τύχει κάποιος πού εἶναι ἀναίσθητος καί ἐπιζητεῖ τό ψέμα, καθώς λέει ἡ Γραφή (Ψαλμός δ', 3), νά ἀποτολμήσει νά ψελίσει τά λόγια τῆς Προσευχῆς, αὐτός ἄς ἔχει ὑπόψη του πώς δέν ἀπευθύνεται πρὸς τόν οὐράνιο Πατέρα, τόν Θεό, ἀλλά πρὸς τόν καταχθόνιο, τόν διάβολο. Γιατί κι αὐτός εἶναι ψεύστης καί γίνεται πατέρας τοῦ ψεύδους πού πλάθεται μέσα στόν καθένα. Ἐκεῖνος εἶναι ἡ ἄμαρτία καί πατέρας τῆς ἄμαρτίας. Πά τόν λόγο αὐτό, ὅσοι ἔχουν ψυχές κυριευμένες ἀπό πάθη, ἀποκαλοῦνται ἀπό τόν Ἀπόστολο παιδιά τῆς ὀργῆς (Πρὸς Ἐφεσίους β', 3). Κι ὅποιος ἔχει ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τήν ζωή, λέγεται παιδί τῆς ἀπώλειας. Κι ὁ ἀποχαυνωμένος καί θηλυπρεπής ἀποκαλεῖται παιδί κοριτσιῶν πού μόνα τους παραδίνονται.

Καί ἀντίθετα, ὅσοι εἶναι καθαροί κατὰ τήν συνείδηση ἀποκαλοῦνται παιδιά τοῦ φωτός καί τῆς ἡμέρας. Καί ὅσοι δυναμώνονται ἀπό τήν θεία δύναμη ὀνομάζονται παιδιά τῆς δύναμης. Ὄταν, λοιπόν, ὁ Κύριος μᾶς διδάσκει νά ἀποκαλοῦμε κατὰ τήν προσευχή τόν Θεό, Πατέρα, νομίζω πώς δέν κάνει τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά καθορίζει μέ νόμο, τόν ἀνώτερο καί ἐνάρετο βίο. Γιατί ἡ ἀλήθεια δέ μᾶς διδάσκει νά λέμε τό ψέμα, ὥστε νά ὑποστηρίζουμε κάτι πού δέν εἴμαστε καί νά ὀνομάζουμε αὐτό πού δέν ἔχουμε δημιουργηθεῖ. Ἀλλά μέ τό νά ἀποκαλοῦμε Πατέρα μας τόν ἄφθαρτο καί δίκαιο καί ἀγαθό, μᾶς διδάσκει νά ἐπαληθεύουμε τήν συγγένεια μέ τόν τρόπο ζωῆς.

Βλέπεις πόση εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς δικῆς μας προετοιμασίας; Τί εἶδους ζωή πρέπει νά ζοῦμε; Πόση καί τί εἶδους φροντίδα πρέπει νά δεῖξουμε, γιά νά μπορέσει κάποτε ἡ συνείδησή μας, ἀφοῦ ὑψωθεῖ σ' αὐτό τόν βαθμό τῆς παρρησίας, νά τολμήσει νά πεῖ στόν Θεό: Πατέρα; Γιατί ἂν προσέχεις στά χρήματα, ἂν εἶσαι ἀπορροφημένος ἀπό τήν ψευ-

τία τῆς ζωῆς, ἢ ἂν ἀποζητᾶς τὴν ἀνθρώπινη δόξα, ἂν ἔχεις ὑποδουλωθεῖ στίς πιό παθιασμένες ἐπιθυμίες, θά μπορέσεις νά βάλεις στά χεῖλη σου μιὰ τέτοια προσευχή; Τί νομίζεις πώς θά πει Ἐκεῖνος πού ἐρευνάει τόν βίο καί γνωρίζει καλά τὴν προσευχή; Ἐγὼ νομίζω πώς ἀκούω τόν Θεό νά λέει σ' αὐτόν περίπου τά ἑξῆς: “Ἐσύ πού ζεῖς μιὰ διεφθαρμένη ζωή, ἀποκαλεῖς Πατέρα τόν Πατέρα τῆς ἀφθαρσίας; Γιατί βρωμίζεις μέ τὴν βρώμικη γλώσσα σου τό ἀμόλυντο ὄνομα; Γιατί χρησιμοποιοεῖς τὴν λέξη ψευδόμενος; Γιατί ὑβρίζεις τόσο πολύ τὴν καθαρὴ φύση; Ἄν ἐσύ ἦσουν παιδί δικό μου, θᾶπρεπε ἀπαραίτητα νά χαρακτηρίζεται κι ὁ δικός σου βίος ἀπό τά δικά σου καλά. Σέ σένα ὅμως δέν ἀναγνωρίζω τὴν εἰκόνα τῆς δικῆς μου φύσης. Εἶναι ἀντίθετα τά χαρακτηριστικά μας. Ποιὰ σχέση ἔχει τό φῶς μέ τό σκοτάδι; Ποιὰ συγγένεια ὑπάρχει μεταξύ ζωῆς καί θανάτου; Ποιὰ ἐξοικείωση τοῦ καθαροῦ κατά τὴν φύση πρὸς τό ἀκάθαρτο; Μεγάλη εἶναι ἡ διαφορά τοῦ εὐεργέτη ἀπὸ τόν πλεονέκτη. Ἀγεφύρωτο, ἀγεφύρωτο εἶναι τό χάσμα μεταξύ τοῦ ἐλεήμονος καί τοῦ σκληροῦ. Ἄλλος εἶναι ὁ πατέρας τῶν κακῶν πού ὑπάρχουν μέσα σου. Ἐνῶ τά δικά μου παιδιά στολίζονται μέ τά ἀγαθὰ τοῦ πατέρα τους. Παιδί τοῦ ἐλεήμονα εἶναι ὁ ἐλεήμονας καί τοῦ καθαρῦ ὁ καθαρός. Ἡ φθορά εἶναι ξένη πρὸς τόν ἄφθαρτο. Καί γενικά ἀπὸ τόν ἀγαθὸ γεννιέται ὁ ἀγαθός κι ἀπὸ τόν δίκαιο ὁ δίκαιος. Τὴν δική σας ὅμως καταγωγή δέν τὴν γνωρίζω”. Συνεπῶς εἶναι ἐπικίνδυνο νά ἀποτολμήσει κανεὶς τὴν προσευχή αὐτὴ καί νά ἀποκαλέσει πατέρα του τόν Θεό, προτοῦ νά καθαρισθεῖ ὡς πρὸς τόν βίο του»²⁸.

28. «Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς

.....
Οἶας γὰρ τῶ λέγοντι χρεια ψυχῆς! ὄσης τῆς παρῆρησίας! οἶας τῆς συνει-

Ὁ ἅγιος Κύριλλος ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας διδάσκει, ὅτι ὁ Κύριος μᾶς προτρέπει νά ἀγωνιζόμεσθε, ἐφ' ὅσον ἀποκαλοῦμε στήν προσευχή μας τόν Θεό Πατέρα μας, νά τι-

θήσεως! Ἴνα Θεὸν νοήσας, ὡς ἔστι δυνατόν, ἐκ τῶν ἐπινοουμένων αὐτῷ προσηγοριῶν, πρὸς τὴν σύνεσιν τῆς ἀφράστου δόξης χειραγωγούμενος, καὶ μαθὼν ὅτι ἡ θεία φύσις, ὃ τί ποτέ ἐστὶν αὐτό, ἀγαθότης ἐστίν, ἁγιασμός, ἀγαλλίαμα, δύναμις, δόξα, καθαρότης, αἰδιότης, αἰεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχουσα, καὶ ὅσα τοιαῦτα νενόηται περὶ τὴν θεϊαν φύσιν, διὰ τε τῆς θείας Γραφῆς καὶ τῶν οἰκείων λογισμῶν κατανοήσας, εἶτα τολμήσει τὴν τοιαύτην προέσθαι φωνήν, καὶ τὸν τοιοῦτον ἑαυτοῦ κατονομάσαι πατέρα; Δῆλον γάρ, ὅτι εἰ μετέχοι τινὸς διανοίας, οὐκ ἂν θαρσθήσειεν, μὴ τὰ αὐτὰ καὶ ἐν ἑαυτῷ βλέπων, ἐκείνην προέσθαι πρὸς τὸν Θεὸν τὴν φωνήν, καὶ εἰπεῖν, Πάτερ. Τῆς γὰρ πονηρᾶς πράξεως, ὁ ἀγαθὸς κατ' οὐσίαν, πατὴρ γενέσθαι φύσιν οὐκ ἔχει· οὔτε τοῦ κατὰ τὸν βίον βεβηλωθέντος ὁ ἅγιος, οὔτε τοῦ περιτρεπομένου ὁ ἀναλλοίωτος, οὔτε τοῦ νεκρωθέντος ἐξ ἁμαρτίας, ὁ πατὴρ τῆς ζωῆς· οὔτε τῶν ἐν τοῖς πάθεσι τῆς ἀτιμίας ἀσχημονούντων, ὁ καθαρὸς καὶ ἀκήρατος· οὔτε τοῦ πλεονέκτου, ὁ εὐεργέτης· οὔτε ὅλως τῶν ἐν τινι κακῷ εὐρισκομένων, ὁ ἐν παντὶ ἀγαθῷ θεωρούμενος.

Εἰ γὰρ τις πρὸς ἑαυτὸν βλέπων ἔτι καθαροῦ δεόμενος, καὶ τὴν μοχθηρὰν ἑαυτοῦ συνείδησιν ἐπιγινώσκων πλήρη κηλίδων καὶ πονηρῶν ἐγκαυμάτων, πρὶν καθαρθῆναι τῶν τοιούτων τε καὶ τοσοῦτων κακῶν, πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ συγγένειαν ἑαυτὸν εἰσποιοῖ καὶ λέγοι, Πάτερ, τῷ δικαίῳ ὁ ἄδικος, καὶ τῷ καθαρῷ ὁ ἀκάθαρτος· ὕβρις ἄντικρυς ἂν εἴη καὶ λοιδορία τὰ ῥήματα, εἴπερ τῆς ἰδίας μοχθηρίας πατέρα τὸν Θεὸν ὀνομάζοι· ἢ γὰρ τοῦ πατρὸς φωνή, τὴν αἰτίαν τοῦ ἐξ αὐτοῦ ὑποστάντος διασημαίνει. Οὐκοῦν ὁ μοχθηρὸς τὴν συνείδησιν, εἰ πατέρα ἑαυτοῦ τὸν Θεὸν λέγει, οὐδὲν ἕτερον ἢ τῶν ἰδίων κακῶν ἀρχηγόν τε καὶ αἷτιον αὐτὸν εἶναι κατηγορήσει. Ἄλλ' οὐδεὶς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος, φησὶν ὁ Ἀπόστολος· ἀλλὰ τῷ φωτὶ φῶς προσοικειοῦται, καὶ τῷ δικαίῳ τὸ δίκαιον, καὶ τῷ καλῷ τὸ καλόν, καὶ τῷ ἀφθάρτῳ τὸ ἀφθαρτον. Τὰ δὲ ἐναντία πρὸς τὰ ὁμογενῆ πάντως τὴν συγγένειαν ἔχει. Οὐ γὰρ δύναται δένδρον καλὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν. Εἰ τοίνυν βαρυκάρδιος τις ᾧ, καθὼς φησὶν ἡ γραφή, καὶ τὸ ψεῦδος ζητῶν, κατατολμᾷ τῶν τῆς προσευχῆς ῥημάτων, γινωσκέτω ὅτι οὐ τὸν οὐράνιον ὁ τοιοῦτος Πατέρα καλεῖ, ἀλλὰ τὸν καταχθόνιον, ὃς αὐτός τε ψεύστης ἐστίν, καὶ τοῦ ἐν ἐκάστῳ συνισταμένου ψεύδους πατὴρ γίνεται, ἐκείνος ἁμαρτία καὶ ἁμαρτίας πατὴρ. Διὰ τοῦτο

μοῦμε τὴν πνευματικὴ καταγωγή μας με τὴν ἐνάρετη ζωὴ
μας. Κι ἔτσι ἀφοῦ κατανοήσουμε τὴν μεγάλη καὶ ἔνδοξη

οἱ ἐμπαθεῖς τὴν ψυχὴν, ὀργῆς τέκνα παρὰ τοῦ Ἀποστόλου προσαγο-
ρεῦνται, καὶ ὁ τῆς ζωῆς ἀποστάς, ἀπωλείας υἱὸς ὀνομάζεται καὶ τις
βλακώδης καὶ θηλυδρίας, υἱὸς κορασίων αὐτομολούντων προσηγορεύθη.
Ὡσαύτως καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, οἱ λαμπροὶ τὴν συνειδήσιν υἱοὶ φωτὸς καὶ
ἡμέρας προσαγορεύονται· καὶ δυνάμεως υἱοὶ ἕτεροι, οἱ πρὸς τὴν θείαν
ισχὴν ἑαυτοὺς τονώσαντες. Ὅταν τοῖνυν Πατέρα τὸν Θεὸν λέγειν ἡμᾶς ἐν
τῇ προσευχῇ διδάσκη ὁ Κύριος, οὐδὲν ἕτερόν μοι δοκεῖ ποιεῖν ἢ τὸν
ὑψηλὸν τε καὶ ἐπηρμένον νομοθετεῖν βίον· οὐ γὰρ δὴ ψεύδεσθαι διδάσκει
ἡμᾶς ἢ ἀλήθεια, ὥστε λέγειν ὁ μὴ ἐσμεν καὶ ὀνομάζειν ὁ μὴ πεφύκαμεν·
ἀλλὰ Πατέρα λέγοντας ἑαυτῶν τὸν ἄφθαρτόν τε καὶ δίκαιον καὶ ἀγαθόν,
ἐπαληθεύειν τῷ βίῳ τὴν ἀγχιστείαν.

Ὅραξ ὄσης ἡμῖν παρασκευῆς ἐστὶ χρεια; οἴου βίου; πόσης καὶ ποταπῆς
ἐστὶ τῆς σπουδῆς, ὥστε ποτὲ πρὸς τοῦτο τὸ μέτρον τῆς παρρησίας ὑψω-
θείσης ἡμῶν τῆς συνειδήσεως τολμήσαι εἰπεῖν τῷ Θεῷ, ὅτι Πάτερ; Εἰ γὰρ
περὶ τὰ χρήματα βλέποις, εἰ περὶ τὴν βιωτικὴν ἀπάτην ἠσυχολημένος εἴης,
ἢ τὴν ἐξ ἀνθρώπων δόξαν ἀναζητοίης, ἢ τῶν ἐπιθυμιῶν ταῖς ἐμπαθε-
στέραις δουλεύοις; ἔπειτα τὴν τοιαύτην προσευχὴν διὰ στόματος λάβοις·
τί οἶε ἐρεῖν τὸν εἰς τὸν βίον βλέποντα καὶ τῆς προσευχῆς ἐπαῖοντα; Ἐγὼ
γὰρ τοιοῦτων τινῶν ῥημάτων ἀκούειν δοκῶ, ὡσανεὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν
τοιοῦτον λέγοντος· Πατέρα καλεῖς, ὁ κατεφθαρμένος τῷ βίῳ τὸν τῆς
ἀφθαρσίας Πατέρα; τί μολύνεις τῇ ρυπαρᾷ σου φωνῇ τὸ ἀκήρατον ὄνομα;
τί καταψεύδη τοῦ ῥήματος; τί καθυβρίζεις τὴν ἀμόλυντον φύσιν; Εἰ
τέκνον ἦς σὺ ἐμόν, ἐκ τῶν ἐμῶν ἀγαθῶν ἔδει πάντως καὶ τὸν σὸν βίον χα-
ρακτηρίζεσθαι. Οὐκ ἐπιγινώσκω τῆς ἐμῆς φύσεως ἐν σοὶ τὴν εἰκόνα· ἐκ
τῶν ἐναντίων οἱ χαρακτῆρες· τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς ζωῆς
καὶ θανάτου συγγένεια; τίς οικειότης τῷ καθαρῷ τὴν φύσιν πρὸς τὸν
ἀκάθαρτον; Πολὺ τοῦ εὐεργέτου πρὸς τὸν πλεονέκτην τὸ μέσον. Ἄμικτος
ἢ τοῦ ἐλεήμονος καὶ τοῦ ἀπηνουῶς ἐναντίωσις. Ἄλλος πατὴρ τῶν ἐν σοὶ
κακῶν. Τὰ γὰρ ἐμὰ γεννήματα τοῖς πατρῷοις ἀγαθοῖς καλλωπίζεται,
τέκνον τοῦ ἐλεήμονος ὁ ἐλεήμων, καὶ τοῦ καθαρῷ ὁ καθαρὸς, ὁ φθορᾶς
ἀλλότριος τοῦ ἀφθάρτου, καὶ τὸ ὄλον ἐξ ἀγαθοῦ ἀγαθὸς καὶ ἐκ δικαίου
δίκαιος. Ὑμᾶς δὲ οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ. Οὐκοῦν ἐπικίνδυνον πρὶν κα-
θαρθῆναι τῷ βίῳ τῆς προσευχῆς ταύτης κατατολμήσαι, καὶ πατέρα ἑαυ-
τοῦ τὸν Θεὸν ὀνομάσαι» (P.G. 44, 1140-1144).

τιμή νά συμπεριφερθοῦμε μέ τρόπο πού τιμᾷ Αὐτόν πού μᾶς ἐτίμησε:

«Ἐάν ἀποκαλοῦμε τόν Θεό Πατέρα καί ἔτσι ἀξιωθήκαμε τήν λαμπρά τιμή, πῶς εἶναι δυνατόν νά μή ζήσουμε ἀξίως αὐτοῦ πού μᾶς τίμησε;»²⁹.

ii) Μέ τό Μυστήριο τοῦ ἁγίου Χρίσματος οἱ πιστοί λαμβάνουν τό ἅγιο Πνεῦμα, πού τούς καθιστᾷ υἱούς τοῦ Θεοῦ κατά Χάρη καί τούς παρέχει ὅλα τά ἄλλα χαρίσματα «*ἵνα τήν υἰοθεσίαν ἀπολάβομεν*»³⁰.

iii) Μέ τό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας καί τήν θεία Κοινωνία οἱ πιστοί ἐνώνονται μέ τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ κατά τούς λόγους Του:

«Ἐκεῖνος πού τρώει τήν σάρκα μου καί πίνει τό αἷμα μου εἶναι ἐνωμένος μαζί μου, κι ἐγώ μ' αὐτόν»³¹.

Μέ τήν θεία Κοινωνία καθαρίζονται ἀπό τόν ρῦπο τῆς ἁμαρτίας, ἐφ' ὅσον κατά τήν διδασκαλία τῆς ἁγίας Γραφῆς:

«Τό αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχοντας τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρόσφερε τόν ἑαυτό του ἀπεγάδιαστη θυσία στόν Θεό, θά καθαρίσει τήν συνείδησή μας ἀπό τά ἔργα πού ὀδηγοῦν στόν θάνατο, ἔτσι ὥστε νά μπορούμε νά λατρεύουμε τόν ἀληθινό Θεό»³².

29. «*Εἰ Πατέρα καλοῦμεν τόν Θεόν καί τῆς οὕτω λαμπρᾶς ἡξιώθημεν τιμῆς, πῶς οὐκ ἀξίως τοῦ τετιμηκότος πολιτευσόμεθα;*» (PG 72, 688).

30. Πρὸς Γαλάτας δ' 5.

31. «*Ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ*» (Ἰωάννου στ' 56).

32. «*Τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἐάντων προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τήν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι*» (Πρὸς Ἑβραίους θ' 14).

iv) Μέ τό Μυστήριο τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως οἱ πιστοὶ θεραπεύονται ἀπό τὰ τραύματα τῆς ἁμαρτίας:

«Νά ἐξομολογεῖσθε, τίς ἁμαρτίες σας ὁ ἕνας στόν ἄλλο καί νά προσεύχεστε ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλο, γιά νά θεραπευτεῖτε»³³.

Καί γενικῶς, μέ τήν θεία Χάρη πού παρέχεται στά μέλη τῆς Ἐκκλησίας μέ τίς ἁγιαστικές τελετές, ἀγιάζεται ὁλόκληρη ἡ ζωή τους καί ζοῦν «ἐν Χριστῶ».

Γιά τήν «ἐν Χριστῶ» ζωή τῶν πιστῶν διαπραγματεύονται οἱ ἑπτὰ λόγοι τοῦ θείου Πατέρα μας Νικολάου Καβάσιλα³⁴.

β'. Ὅταν ἀγωνίζονται νά ἀποβάλλουν καί νά νεκρώσουν τά πάθη τῆς ἁμαρτίας κατά τήν ἀποστολική προτροπή:

«Ἀπονεκρῶστε, λοιπόν, ὅ,τι σᾶς συνδέει μέ τό ἁμαρτωλό παρελθόν: Τήν πορνεία, τήν ἠθική ἀκαθαρσία, τό πάθος, τήν κακή ἐπιθυμία καί τήν πλεονεξία, πού εἶναι εἰδωλολατρία. Γιά ὅλα αὐτά θά πέσει ἡ ὀργή τοῦ Θεοῦ πάνω σ' ἐκεῖνους πού δέ θέλουν νά πιστέψουν. Σ' αὐτούς ἀνήκατε ἄλλοτε κι ἐσεῖς, ὅταν αὐτά τά πάθη δυνάστευαν τήν ζωή σας. Τώρα ὁμως πετάξτε τα ὅλα αὐτά ἀπό πάνω σας: Τήν ὀργή, τόν θυμό, τήν πονηρία, τήν κακολογία καί τήν αἰσχρολογία. Μή λέτε ψέματα ὁ ἕνας στόν ἄλλο, ἀφοῦ βγάλατε ἀπό πάνω σας τόν παλιό ἁμαρτωλό ἑαυτό σας μέ τίς συνήθειές του, καί ντυθήκατε τόν καινούργιο ἄνθρωπο, πού ἀνανεώνεται συνεχῶς σύμφωνα μέ τήν εἰκόνα τοῦ δημιουργοῦ του,

33. «Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καί εὔχεσθε ὑπέρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη» (Ἰακώβου ε' 16).

34. Περὶ τῆς ἐν Χριστῶ ζωῆς· Λόγοι ἑπτὰ (ἦτοι περὶ μυστηρίων) P.G. 150, 368-685.

ὥστε μέ τήν νέα ζωή του νά φτάσει στήν τέλεια γνώση τοῦ Θεοῦ»³⁵.

Ἡ ἀφθαρσία καί ἡ ἀθανασία εἶναι τά χαρακτηριστικά τῆς νέας ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, πού μᾶς χάρισε ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός καί πού θά ὀλοκληρωθεῖ στόν μέλλοντα αἰώνα κατά τούς ἀποστολικούς λόγους:

«Πρέπει, ἀλήθεια, αὐτό πού εἶναι φθαρτό νά μεταμορφωθεῖ σέ ἄφθαρτο. Κι αὐτό πού εἶναι θνητό νά γίνει ἀθάνατο»³⁶.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καταγράφει τήν ἐλπίδα τοῦ πιστοῦ ὅτι ὁ Κύριός μας:

«Θά μεταμορφώσει τό φθαρτό μας σῶμα καί θά τό κάνει ὁμοιο μέ τό δικό του ἔνδοξο σῶμα, μέ τήν δύναμη καί τήν ἐξουσία πού ἔχει νά ὑποτάξει στόν ἑαυτό του τά πάντα»³⁷.

35. «Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακῆν, καί τήν πλεονεξίαν ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, δι' ἧς ἔρχεται ἡ ὀργή τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας, ἐν οἷς καί ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καί ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ καί ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν» (Πρὸς Κολοσσαεῖς γ' 5-10).

36. «Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καί τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν» (Πρὸς Κορινθίους Α' ιε' 53).

37. «Μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καί ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα» (Πρὸς Φιλιπησίους γ' 21).

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος πανηγυρίζει ὡς ἐξῆς διδάσκοντας περὶ τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεως στὸν λη' λόγο του «Εἰς τὰ Θεοφάνεια εἶ τον Γενέθλια τοῦ Σωτήρος»:

«Διότι ὁ Θεὸς φανερώθηκε στοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς γεννήσεως. Καὶ ὑπῆρχε μὲν πρὶν, καὶ ὑπῆρχε πάντοτε, προερχόμενος ἀπὸ τὸν πάντοτε ὑπάρχοντα, πάνω ἀπὸ κάθε αἰτία καὶ λογική (ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε λόγος ἀνώτερος ἀπὸ τὸν Λόγο), ἀλλὰ μετὰ ἔλαβε σῶμα γιὰ χάριη μας, γιὰ νὰ μᾶς χαρίσει τὴν εὐτυχή ὑπαρξη, ἐκεῖνος πού μᾶς ἔδωσε τὴν ὑπαρξη, ἢ, καλύτερα γιὰ νὰ μᾶς ἐπαναφέρει μὲ τὴν σάρκωσή Του στὴν εὐτυχή ὑπαρξη ἀπὸ τὴν ὁποία εἴχαμε ἀπομακρυνθεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κακίας μας. Καὶ στὴν ἐμφάνισή Του δίνεται τὸ ὄνομα Θεοφάνεια, στὴν γέννησή του τὸ ὄνομα Γενέθλια»³⁸.

Στὸ Θεοτοκίο πού ἀκολουθεῖ, ὁ πιστὸς διεκτραγωδεῖ τὴν πνευματικὴ κατάστασή του καὶ παρακαλεῖ τὸν λυτρωτὴ Σωτήρα Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, νὰ τὸν καινοποιήσει μὲ τὴν δύναμη τοῦ μυστηρίου τῆς σαρκώσεώς Του:

«Εἰκόνας ἧς μετέλαβον, θεουργικῶς τῆς κρείττονος, ἐξώσθην, οἴμοι ὁ τάλας! δι' ἀκρασίας τῆς πάλαι· σὺ δὲ Χριστέ ὡς εὐσπλαγχνος, ἀρρήτως κοινωνήσας μοι, τοῦ χειρόνος μετείληφας, καινοποιήσας Σωτήρ με παρθενικῶν ἐξ αἱμάτων».

Δ Μ Η Ν

38. «Ἐφάνη γὰρ Θεὸς ἀνθρώποις διὰ γεννήσεως· τὸ μὲν ᾧ, καὶ αἰεὶ ᾧν ἐκ τοῦ αἰεὶ ὄντος, ὑπὲρ αἰτίαν καὶ λόγον (οὐδὲ γὰρ ἦν τοῦ Λόγου λόγος ἀνώτερος)· τὸ δέ, δι' ἡμᾶς γενόμενος ὕστερον, ἵν' ὁ τοῦ εἶναι δούς, καὶ τὸ εὔ εἶναι χαρίσθαι· μᾶλλον δέ, ρεύσαντας ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ εὔ εἶναι διὰ κακίαν, πρὸς αὐτὸ πάλιν ἀπαναγάγη διὰ σαρκώσεως. Ὅνομα δέ, τῷ φανῆναι μὲν Θεοφάνεια, τῷ δὲ γεννᾶσθαι, Γενέθλια» (P.G. 36, 313).

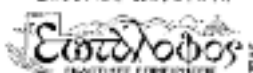
Ἐπίλογος

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος μᾶς προτρέπει:

«Γενώμεθα ὡς Χριστὸς ἐπεὶ καὶ Χριστὸς ὡς ἡμεῖς· γενώ-
μεθα θεοὶ δι' αὐτόν, ἐπειδὴ κάκεῖνος δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος»
(Λόγος Α΄, Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδύτητα, P.G.
35, 397).

Ἐκδοτική Παρουσία

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.

Λοβιτσοῦ 12-45, 116 36 Ἔθιμα

Τηλ: 210.921.7311, 210.921.4420 • Fax: 210.923.7033

www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr